

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 236-1049

E-mail: ministry@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Від 30.11.2015 № 1/9-575
На № _____ від _____

Департаментам (управлінням) освіти
і науки обласних, Київської міської
державних адміністрацій

Керівникам вищих навчальних закладів

Про виїзд дітей-сиріт та дітей,
позбавлених батьківського
піклування, за кордон

Відповідно до листа Міністерства соціальної політики України від 15.10.2015 № 15620/0/14-15/57 та у зв'язку з порушеннями, які виявлені під час моніторингу стану соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, Міністерство освіти і науки України в межах компетенції інформує.

Відповідно до пункту 6 Правил перетинання державного кордону громадянами України, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 № 57, **виїзд з України** дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які не досягли 16-річного віку та проживають (перебувають) у навчальних закладах, **здійснюється у разі пред'явлення нотаріально посвідченої згоди керівників цих закладів та у супроводі уповноважених ними осіб.**

При цьому, відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 534 „Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 р. № 57 і від 21 грудня 2005 р. № 1251”, виїзд з України дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які не досягли 16-річного віку, зокрема, тих, що проживають (перебувають) у районах проведення антитерористичної операції, **попередньо повинен бути погоджений із службою у справах дітей відповідної місцевої держадміністрації або міської (за винятком міст районного значення) ради.**

Водночас, відповідно до частини 3 статті 313 Цивільного кодексу України фізична особа, яка досягла шістнадцяти років, **має право на вільний самостійний виїзд за межі України.**

Разом із тим, відповідно до статті 66 Цивільного кодексу України та статті 245 Сімейного кодексу України, якщо дитина (особа) постійно проживає

у навчальному закладі, функції опікуна та піклувальника щодо неї покладаються на адміністрацію цих закладів.

Стаття 67 Цивільного кодексу України та стаття 249 Сімейного кодексу України визначають ряд **обов'язків опікуна**, у тому числі адміністрації відповідних закладів, по відношенню до дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, зокрема: щодо виховання дитини, піклування про її здоров'я, фізичний, психічний, духовний розвиток, забезпечення одержання дитиною повної загальної середньої освіти, вжиття заходів щодо захисту її цивільних прав та інтересів.

Тобто, у разі виїзду за кордон дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, яка вже досягла 16-річного віку, проте є учнем (вихованцем) дитячого будинку, загальноосвітньої школи-інтернату або студентом професійно-технічного, вищого навчального закладу, **вся відповідальність**, зокрема за збереження її життя та здоров'я, забезпечення відповідних умов проживання **покладається на адміністрацію цих закладів**

Крім того, відповідно до пункту 15 Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 15.07.1996 № 245 **відрахування неповнолітніх студентів здійснюється за погодженням зі службою у справах неповнолітніх місцевих органів виконавчої влади.**

З огляду на зазначене, просимо забезпечити керівниками навчальних закладів, у яких навчаються та утримуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування:

належне виконання функцій законного представника таких дітей, та унеможливити їх передачу іншим стороннім особам, оскільки рішення про влаштування цієї категорії дітей може прийматися виключно органом опіки та піклування або судом (Сімейний кодекс України, Закон України „Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”);

не допускати незаконності відрахувань дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та пов'язаного із цим самовільного зняття із адміністрації закладу функції їх законного представника, зокрема після їх виїзду за кордон;

посилити відповідальність за життя, здоров'я, створення належних умов утримання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у тому числі тих, які вже досягли 16 років.

Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, вихованці дитячих будинків, загальноосвітніх шкіл-інтернатів, студенти професійно-технічних та вищих навчальних закладів, можуть бути учасниками освітніх програм, реалізація яких здійснюється відповідно до чинних міжнародних договорів України, та передбачають можливість здобуття освіти громадянами України за кордоном.

Станом на листопад 2015 року чинними є такі договори:

угода між Міністерством освіти і науки України та Міністерством освіти і науки України Республіки Казахстан про співробітництво в галузі освіти і науки від 14 вересня 2010 року;

угода між Урядом і Урядом Соціалістичної Республіки В'єтнам про співробітництво в галузі освіти від 26 березня 2011 року;

угода між Урядом України і Урядом Монголії про співробітництво в галузі освіти від 29 червня 2011 року;

угода про співробітництво в галузі освіти і науки між Міністерством освіти і науки України і Міністерством вищої освіти та наукових досліджень Хашимітського Королівства Йорданія від 23 квітня 2002 року;

угода між Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України та Міністерством освіти, молоді та спорту Чеської Республіки про співробітництво в галузі освіти і науки від 19 грудня 2011 року;

меморандум про взаєморозуміння між Міністерством освіти і наукових досліджень Республіки Ірак про співробітництво в галузі освіти і науки від 3 квітня 2013 року;

угода між Урядом України та Урядом Туркменістану про співробітництво у галузі освіти від 12 вересня 2011 року;

угода про співробітництво між Міністерством освіти і науки України та Міністром національної освіти Республіки Польща від 2 липня 2001 року;

угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Білорусь про співробітництво в галузі вищої та післядипломної (після вузівської) освіти від 23 жовтня 2012 року;

протокол про співробітництво і обмін між Міністерством освіти і науки України та Міністерством освіти і науки Республіки Болгарія на 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 та 2018/2019 навчальні роки;

угода про співробітництво в галузі освіти і науки між Міністерством освіти України і Міністерством освіти, науки і спорту Республіки Екваторіальна Гвінея від 17 вересня 2004 року;

програма співробітництва в галузі освіти, науки і культури між Урядом України і Урядом Грецької Республіки від 16 квітня 2002 року;

угода між Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України та Міністерством освіти Китайської Народної Республіки про співробітництво в галузі освіти від 28 березня 2012 року;

угода про співробітництво в галузі освіти і науки між Міністерством освіти і науки України і Міністерством вищої освіти Республіки Куба від 23 вересня 2002 року;

протокол між Міністерством освіти і науки України та Міністерством просвіти Республіки Молдова про співробітництво в галузі освіти від 29 червня 2010 року;

угода про співробітництво в галузі освіти між Міністерством освіти і науки України і міністерством освіти, науки і технологічного розвитку Республіки Сербія від 06 квітня 2013 року;

програма співробітництва між Міністерством освіти і науки України і Міністерством освіти Словацької Республіки в галузі освіти від 12 грудня 2005 року;

угода між Урядом України та Урядом Республіки Словенія про співробітництво в галузях культури, освіти та науки від 12 травня 1997 року;

угода між Міністерством освіти і науки України і та Міністерством освіти Республіки Таджикистан про співробітництво в галузі освіти від 09 квітня 2003 року;

угода про співробітництво в галузі освіти між Міністерством освіти України та Міністерством національної освіти та Радою вищої освіти Турецької Республіки від 21 травня 1998 року;

протокол про співробітництво у сфері освіти та науки між Міністерством освіти і науки України та Міністерством людських ресурсів Угорщини на 2015 - 2017 роки;

угода між Кабінетом міністрів України та Урядом Чорногорії про співробітництво в галузі освіти і науки від 09 грудня 2011 року;

угода про співробітництво між Міністерством освіти і науки України і Міністерством освіти і науки Республіки Албанія від 27 травня 2003 року.

Крім того, існують міжнародні освітні програми технічної допомоги, реалізація яких здійснюється відповідно до зареєстрованих в Україні проектів міжнародної технічної допомоги, а саме:

стипендії імені Фулбрайта, реєстраційний № 1021, донор – США;

програма обміну для студентів вищих навчальних закладів, реєстраційний № 1179, донор – США;

програма обміну майбутніх лідерів (FLEX), реєстраційний № 2354, донор – США.

На сьогодні існують освітні міжнародні програми, які можуть фінансуватися через неурядові громадські фонди і благодійні організації.

Інформація про такі програми надходить до Міністерства освіти і науки України від дипломатичних представництв України за кордоном або дипломатичних представництв іноземних держав в Україні, яка перевіряється та розміщується на офіційному веб-сайті Міністерства у розділі "Діяльність - Міжнародне співробітництво - Стипендійні та грантові можливості - Інші можливості".

Серед найбільш популярних освітніх програм цього виду можна згадати Erasmus+ (Європейський Союз), Endeavour (Австралія), DAAD (ФРН), Campus France (Франція).

Заступник Міністра –
керівник апарату

О. В. Дерев'янко